

7694 Vækst med bæredygtighed

Interview omkring bæredygtige initiativer – herunder cirkulære og deleøkonomiske initiativer

Formål: Undersøge og kortlægge hvilke barrierer og potentialer der er for at igangsætte samt arbejde med bæredygtige initiativer inden for cirkulær økonomi og deleøkonomi

Rammer for interviewet

Rammen vil være generelle spørgsmål med forskellige vinkler i forhold til landmandens måde at drive virksomhed på. Selve interviewet vil være styret, så vi kommer rundt om de valgte emner, men der er plads perspektiver, som skulle ligge udenfor interviewrammen. I interviewsituationen spørges efter uddybninger, eksempler, samt be- eller afkræftelse af forskellige udsagn.

Interviewet vil tage udgangspunkt i det initiativ, der allerede er talt om i den indledende telefonsamtale, hvor baggrunden forklares og tidspunkt for interview blev aftalt.

Da Deleøkonomiske initiativer indgår som en del af den cirkulære økonomi, behandles initiativerne som et bæredygtigt initiativ.

Spilleregler

- Baggrunden for undersøgelsen forklares
- Det er aftalt at navne vil fremgå i det inspirationskatalog, der udarbejdes i juni omkring cirkulære initiativer
- Interviewet optages, men slettes efter brug – udelukkende for at kunne være nærværende i situationen
- Der er ingen rigtige eller forkerte svar, da interviewet tager udgangspunkt i dig, din virksomhed og din måde at drive virksomhed på.

Generelt

- Vil du fortælle lidt om dig selv og din virksomhed?
 - Hvordan startede du?

Bæredygtige initiativer

- Hvad er bæredygtighed for dig? Hvordan definerer/tænker eller handler du bæredygtigt?
- Er det vigtigt at skelne mellem bæredygtighed og sund fornuft eller er en definition nødvendig?
- Vil du fortælle omkring hvilke bæredygtige initiativer du har igangsat på gården? (Vær opmærksom på at der både kan være tale om cirkulære og deleøkonomiske initiativer)
- Hvornår igangsatte du dem?
- Vil du fortælle omkring den beslutningsproces du var igennem inden du valgte at igangsætte initiativet
 - Hvordan kom du på om idéen om initiativet/initiativerne?
- Hvorfor igangsatte du bæredygtige initiativer?
 - Fordi det var bæredygtigt?
 - Fordi det var økonomisk, miljømæssigt, socialt rentabelt?
 - Fordi det var efterspurgt?

- Samarbejder du med andre omkring initiativet/initiativerne?
- Hvilke områder skulle du undersøge inden du kunne opstarte?
- Var det svært at starte initiativet/initiativerne op?
- Hvilke 3 største barrierer mødte du for at opstarte initiativet?
 - Har du søgt sparring hos en rådgiver?
- Synes du, at bæredygtighed er vigtigt at tænke ind i virksomheden og arbejde med?
 - Hvorfor/hvorfor ikke?

Fylder bæredygtighed i din dagligdag, i dine overvejelser, beslutninger eller handlinger?

- Har du hørt om andre, der arbejder med samme initiativer som dig?
- Hvordan oplever du dine kollegaers tilgang til at arbejde med bæredygtighed? Hvor, hvornår og hvordan giver arbejdet med bæredygtighed værdi for dig? Hvilken værdi?
- Hvad er din største motivationsfaktor for at arbejde mere målrettet med bæredygtighed i din virksomhed?
- Hvordan kan vi på SEGES gøre bæredygtighed mere attraktiv for dig og dine kollegaer?
- Hvad mangler du for at arbejde endnu mere med bæredygtighed? Motivation, viden eller uddannelse/kompetencer? Du må gerne uddybe

Nuværende situation

- Hvad har du fået ud af, at starte initiativet op? (Forklar evt. de tre bundlinjer)
 - Økonomisk gevinst
 - Miljømæssig gevinst
 - Social gevinst
- Hvilke barrierer/udfordringer er der for at holde initiativet i gang?
- Hvilke barrierer/udfordringer er der for at få initiativet til at vækste og vokse i omfang?
- Vil dette initiativ være lettere – have større potentiale, hvis man gik flere landmænd sammen om initiativet?

Lovgivning

- Driver du din virksomhed/samarbejde personligt eller i selskabsform?
 - Hvilken selskabskonstruktion eller (ved flere deltagere) samarbejdskonstruktion har du valgt?
- Hvilke tanker har du gjort dig om valg af virksomhedskonstruktion/samarbejdskonstruktion?
 - Har du overvejet begrænsning af ansvar, fordeling af ejerandele, afhændelsesmuligheder, generationsskifte, skat mv?
- Har du overvejet at skille dele af produktionen ud i et selvstændigt selskab – eller har du allerede gjort dette? Begrund gerne hvorfor
- Undersøgte du de regler, som gælder for din produktion/projekt forud for igangsættelsen af dette?
 - Hvordan gjorde du det? (talte du med andre med tilsvarende produktion, advokater, revisorer, rådgivere, myndigheder, erhvervsorganisationer eller andre?)
 - Hvilke særlige juridiske udfordringer fandt du?

Har du haft nogle juridiske problemer undervejs?

- Hvis ja, hvilke? (f.eks. regulering af gødskning, regulering af biprodukter, miljøregulering, fødevareregler, tilskudsregler, skatteregler, regler om ansættelse, kontraktuelle problemer, forsikring, erstatningskrav, markedsføringsregler mv.)
- Hvordan har du håndteret dem?
- Har du fortsat juridiske problemer?
- Hvis ja, hvilke? (beskriv dem gerne med angivelse af, hvori problemet består, og hvordan det søges håndteret. Oplys meget gerne hvorvidt du savner juridiske løsninger på problemet).
- Har der været andre juridiske udfordringer i forbindelse med projektet, som du gerne vil gøre opmærksom på?

Finansiering

- Er der nogle barrierer indenfor finansiering du har støt på eller har kendskab til indenfor området
- Hvordan er projektet finansieret? – overblik over finansiering/kapitalstruktur
- Selvfinsieringsgrad – er der stillet EK krav fra långiver (PI)? (eks. 20-30%)?
- Er der helt eller delvist gjort brug af ansvarlig kapital [anden kapital end Realkredit, PI og egenfinansiering] fra investor(er), Vækstfonden, Crowdfunding, tilskud mv.? – se finansieringsoversigt
- Hvilke (eventuelle) udfordringer har der været med at få finansieringen på plads?
- Hvad var långiver/investors umiddelbare indstilling til et projekt baseret på cirkulær økonomi?
- Hvilke (og hvor store) krav har långiver (PI)/(investor) stillet til indtjening/risiko? –
- har du indtryk af, at dette projekt er behandlet anderledes end et "normalt" investeringsprojekt?
 - Evt. krav om ekstra soliditet/eget indskud?
 - Krav om højere afkast?
 - Højere rente på projektet (eller lavere rente på grund af bæredygtighed)?
 - Andre krav?
 - Tættere opfølgning end på nuværende tidspunkt (kvartalsvis)
 - Nøgletal – og hvilke?
 - ESG (Environment, Social, Governance) – Eksempel med Nordea Invest <https://jyllands-posten.dk/annoncering/nordea/ECE8394283/esg-er-din-sikkerhed-for-ansvarlig-investering/>
- Hvis du havde frit valg til at sammensætte din finansiering til projektet – hvordan vil så den så se ud?
 - Vil du foretrække traditionel fremmedfinansiering (Realkredit og PI)?
 - Vil du foretrække eksterne investorer (eller samarbejdspartnere) og hvem? (svarene afhænger af om der er tale om kapitalindskud med rettigheder eller lånekapital uden rettigheder)
 - Pensionsfonde med mange pensionsindbetalere, som på sigt kan påvirke retningen på projektet
 - Nærsamfundet (eks. Samsø modellen) med opbakning til projektet, men som også på sigt kan påvirke projektet
 - Nuværende eller tidligere landmænd
 - Samarbejdspartnere/leverandører/aftagere af produktet (eks.: et forpligtende samarbejde med aktørerne i nedenstående figur)

Fremtiden

- Hvilke potentialer/barrierer ser du i at arbejde med bæredygtige initiativer?
- Hvordan er dit perspektiv på bæredygtighed i fremtiden? Hvor og hvordan kommer det til at fylde og påvirke dig og din virksomhed?

- Gør du dig nogen overvejelser om, hvordan du vil fremtidssikre din bedrift ved flere krav om bæredygtighed? Fra forbrugere, lovgivning og lign.
- Kender du mange andre, der arbejder med bæredygtige initiativer på deres bedrift?
 - Hvilke, hvorfor/hvorfor ikke?
- Mangler du viden/kompetencer i forhold til at igangsætte bæredygtige initiativer?
- Arbejder du på flere idéer?

Afsluttende spørgsmål

- Hvordan ser din virksomhed ud i 2030 i forhold til bæredygtighed? Har du ændret noget i en bæredygtig retning? Hvad? Hvorfor?
- Hvordan tror du hele dansk landbrug ser ud i 2030? Hvad er de største forandringer?
- Hvis jeg var en landmand der overvejede at opstarte indenfor dette felt. Hvilke to råd har du til dem for at de kommer godt fra start?
- Forklaring af videre proces med inspirationskataloget